

30 січня 2009 р. на 86-му році пішов із життя відомий мовознавець доктор філологічних наук, професор, заслужений працівник вищої школи України, відмінник освіти України, заслужений професор Дніпропетровського національного університету ім. Олесья Гончара Дмитро Харитонович Баранник.

Д. Х. Баранника вирізняли виняткова працездатність і працелюбність. Маючи енциклопедичні знання в лінгвістиці, Дмитро Харитонович завжди із задоволенням ділився ними. Його пам'ятатимуть як скромну, доброзичливу, інтелігентну і водночас наполегливу, вимогливу людину, що вмів стояти на своєму у принципових питаннях.

Народився Д. Х. Баранник у селі Пушкарівці Верхньодніпровського району Дніпропетровської області в сім'ї селянина. У рідному селі закінчив семирічку, а потім продовжив навчання у Верхньодніпровській середній школі № 1. А далі — війна, яка стрімголов увірвалася, змінивши долі цілого покоління. Юнацтво, опалене війною, жадливість побаченого на полі бою, важкі повоєнні часи — все це не стало на заваді майбутньому вченому вступити на філологічний факультет Дніпропетровського держуніверситету, а після його закінчення — й до аспірантури.

І надалі все життя Д. Х. Баранника тісно пов'язане з Дніпропетровським університетом, у якому він працював старшим викладачем (з 1955 р.), доцентом (з 1957 р.), професором (з 1971 р.). Обіймав посади завідувача кафедри української мови (1971 — 1993), декана філологічного факультету (1971 — 1988).

У колі наукових інтересів Д. Х. Баранника були граматична структура, граматична стилістика, термінологія, термінографія української мови, функціонально-стильові різновиди усного мовлення, сучасне українське мовлення в засобах масової інформації та в інших сферах суспільного життя.

Д. Х. Баранник — автор понад 160 наукових праць, серед яких дві монографії: «Драматичний діалог» (1961) (у співавторстві) та «Усний монолог» (1969), два словники: «Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки» (1997) і «Навчальний правописний словник української мови» (1997) (у співавторстві), розділи в шести колективних монографіях Інституту мовознавства НАН України. На особливу увагу заслуговують розділи «Прикметник» та «Числівник» у п'ятитомній праці «Сучасна українська літературна мова» за заг. ред. акад. І. К. Білодіда.

Д. Х. Баранник щиро вболівав за майбутнє української лінгвістичної науки, яке передусім пов'язував з молоддю. За його ініціативою 1976 р. в Дніпропетровському університеті створено спеціалізовану вчену раду для захисту дисертацій, на посадах голови й заступника голови в якій Д. Х. Баранник був до останніх днів. Під його керівництвом захищено 2 докторські та понад 20 кандидатських дисертацій. За участь у Великій Вітчизняній війні 1941 — 1942 рр. Д. Х. Баранник відзначений орденами Вітчизняної війни II ступеня, «За мужність» III ступеня, медалями «За взяття Кенігсберга», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 — 1945 рр.».

Наукова, педагогічна та громадська діяльність Д. Х. Баранника не залишилися непоміченими. За свою сумлінну працю Д. Х. Баранник удостоєний численних нагород: Почесної грамоти Президії Верховної Ради Української РСР (1978), медалі А. С. Макаренка (1983), Ярослава Мудрого (1996), Почесної грамоти Верховної Ради України (2003) та ін. На честь 90-річчя Дніпропетровського національного університету ім. Олесья Гончара нагороджений медаллю «За вірну службу ДНУ» (2008).

Світла пам'ять про світлу людину — Дмитра Харитоновича Баранника — завжди збережеться в серцях усіх, кому доводилося бодай трохи з ним спілкуватися.